

La pena de Bèlgica

Joan F. Mira

Fa pocs dies que hi ha nou govern a Bèlgica, després de nou mesos de bloqueig per raons que en uns altres llocs resulten difícils d'interpretar, molt més difícils encara de comparar. I fa pocs dies també que s'ha mort l'immens Hugo Claus, s'ha mort per voluntat pròpia. No sé si abans de morir ha tornat a llegir o a recordar el seu gran llibre, les 700 pàgines de *La pena de Bèlgica*, que és una pena inacabable, una tristesa sense gaire sentit, com la vida dels seus personatges. Un jove és seduït inesperadament per la tia, feixuga, madura, agressiva i també plena de pena, una escena impagable, magistral: "No se sent cap sirena, la RAF és puntual. La flama de l'espelma toca el diari *De Daag*, el periòdic surt cremant, la catifa trau fum. -Una altra vegada en el nostre cotxe de cavalls -hala cotxer, hià hià- sé que m'estimes ho note no ho pots amagar -ah això no pot durar no hi ha ésser humà que ho suporti. La seua cara gastada. Els seus llavis que, inflats una altra vegada, mossegaven l'aire, rosegaven. Que jo em trobe dins del cos d'una altra persona amb una part del meu cos resulta admirable: d'on es pot traure la confiança per atrevir-se a portar a terme aquesta entrega sense obstacles? La panxa em remuga i em fa bombolles. Una capsa de llanda plena de galetes d'espècies minuciosament col·locades. Va ocórrer l'any tercer de la Segona Guerra Mundial d'aquest planeta que el fred *Hitlerjugendknabe* [membre de les joventuts hitlerianes] Louis Seynaeve tingué contacte sexual per primera vegada amb una persona de l'altre sexe. És el primer a ser condecorat a l'imperi Germànic amb la Creu de Ferro -es pot llegir a la coberta del *Volk en Staat* ['Poble i Estat'], al costat de la foto del submarí enfonsat, el *Heidelberg*, la tripulació del qual, peluda i sense afaitar, va saltar pels aires, destrossada, engolida. El general Leon Degrelle [cap del govern pro-nazi de Bèlgica] convida a passar revista a les tropes formades. [...] El cos del portador de la Creu de Ferro es va adherir a ella, tant, que ell es va convertir en la clivella i ella en un home estrany, que es movia dins d'ell... Després, ella es va desprendre d'ell d'un bot i es va desplomar posant-li un colze en plena gola. 'Tia!', va cridar ell. Ella es va deixar caure pel sofà fins a la catifa que no fumejava. Es va posar a plorar. Els veïns, a fora, s'amuntegaven contra la façana de rajola que tremolava: també el mur ploriquejava i gemegava acompanyant la seua veu, el mur de les lamentacions de Jerusalem."

Louis és un jove de família extremadament conservadora i catòlica, fill d'un pare nacionalista flamenc que, com tants altres, era simpatitzant dels nazis. Flandes, no Bèlgica, era la seua pàtria, i els alemanys farien possible una independència real o fictícia. Però què havien de fer, formar un país propi, o integrar-se en el gran imperi Germànic? I mentrestant, abans de la guerra, durant i després, la vida opressiva d'un poble flamenc, dominada per un pensament catòlic integrista, per l'hostilitat creixent contra la llengua i la cultura franceses, per

la idea d'un Flandes aspre, rural i tradicionalista. Però passa la guerra, i torna l'ordre d'abans. I Louis escriu a un company mort: "No sé si deus saber, vell camarada, que tot aquest temps hem viscut un malson. Això és el que diuen els nous diaris. Sembla, també segons els nous diaris, que aquest malson de la Bèstia Nazi ja ha estat derrotat i que es trauran tots els draps bruts a la llum. Anem a l'encontre d'un somni d'igualtat, fraternitat i llibertat. Sí, amb els mateixos d'abans. T'has adonat, des d'ací dalt, que Bèlgica, Bèlgica com a concepte, torna a aixecar el cap? [...] Es tracta simplement de tornar a acostumar-se a aquesta nova pàtria nostra. Encara em resulta estrany llegir *Bèlgica* pertot arreu en compte de *Flandes*. D'una altra banda, avui només em queda comunicar-te que he posat l'ull en una xica que, crec jo, seria benèvola amb mi i que ve a casa fer la neteja..." La vida continuava, el senyoret -com el gran Goethe, recorda ell mateix- posant els ulls en la minyona. I Bèlgica una altra vegada, la pena de Bèlgica. Però Hugo Claus s'ha mort, un altre dels més grans, i ja en queden ben pocs.

"I mentrestant, abans de la guerra, durant i després, la vida opressiva d'un poble flamenc, dominada per un pensament catòlic integrista, per l'hostilitat creixent contra la llengua i la cultura franceses, per la idea d'un Flandes aspre, rural i tradicionalista"